

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 435/2022-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 298/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 298/2011 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume **500 eur**, ktoré **j e** jej Okresný súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresnému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 298/2011 konal bez zbytočných prietahov.
4. Okresný súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **738,47 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 298/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, a zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 2 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, príloh k nej priložených, ako aj z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že 15. októbra 2020 súdny exekútor v špecifikovanej exekúcii vyhlásil dražbu 1/6 spoluvlastníckeho podielu povinnej k pozemku s parcelným číslom [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka si ako podielová spoluvlastníčka draženého pozemku uplatnila svoje zákonné predkupné právo podľa § 166 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov [v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“)], preto sa neuskutočnila dražba, ale sťažovateľka zo zákona získala postavenie vydražiteľky pozemku.

3. Dňa 26. novembra 2020 súdny exekútor uskutočnil dražbu 1/2 spoluvlastníckeho podielu povinnej k pozemku s parcelným číslom [REDAKOVANÉ], LV [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ], ktorej sa zúčastnila sťažovateľka a bol jej udelený príklep podľa § 146 ods. 1 Exekučného poriadku.

4. Súdny exekútor predložil 11. decembra 2020 okresnému súdu ako exekučnému súdu návrh podľa § 166 ods. 3 Exekučného poriadku na schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu sťažovateľkou z titulu zákonného predkupného práva a tiež návrh na schválenie príklepu v prospech sťažovateľky podľa § 148 ods. 1 Exekučného poriadku, „o ktorom bol súd povinný rozhodnúť do 60 dní, t. j. do 11. 02. 2021.“.

5. Dňa 14. decembra 2020 okresný súd uznesením povolil na návrh povinnej odklad exekúcie v časti predaja nehnuteľností zapísaných na LV [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ], „t. j. iných nehnuteľností, než tých, ktoré boli predmetom dražby a uplatnenie predkupného práva sťažovateľkou. Rozhodnutiam o príklepe teda odklad exekúcie nijako nebránil.“. Proti uzneseniu o odklade exekúcie podal oprávnený odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) dosiaľ nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka, že okresný súd nerozhodol v zákonnej lehote, t. j. bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote, vo veci jej vlastníckeho práva. Postupoval neefektívne, keď rozhodol o odklade exekúcie, avšak o príklepoch nerozhodol, hoci tejto veci sa odklad exekúcie netýkal. Predložením veci odvolaciemu súdu okresný súd znemožnil rozhodovanie o tejto otázke v dohľadnej dobe. Postupom okresného súdu v napadnutom konaní takto boli porušené označené práva podľa ústavy a dohovoru.

7. Zákonná lehota na rozhodnutie o príklepe podľa § 148 ods. 1 Exekučného poriadku je 60 dní. Exekučný poriadok neustanovuje lehotu na schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu podľa § 166 ods. 3. V § 166 ods. 2 poslednej vete však odkazuje na právnu úpravu dražby, tento záver vyplýva aj z použitia analógie podľa čl. 4 Civilného sporového poriadku. Súdny exekútor predložil návrh na schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu a návrh na schválenie príklepu okresnému súdu 11. decembra 2021, *„zákonná lehota teda márne uplynula dňa 11. 02. 2021. Exekučný súd tak doposiaľ zákonnú lehotu prekročil skoro 7-násobne.“*. Takéto prekročenie zákonnej lehoty, hoci poriadkovej, možno kvalifikovať ako priet'ah v konaní.

8. Okresný súd *„zlyhal pri plánovaní svojej činnosti“*, keď namiesto rozhodnutia o príklepe predložil spis 16. februára 2021, t. j. 5 dní po uplynutí zákonnej lehoty na rozhodnutie o príklepe, krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní oprávneného proti odkladu exekúcie. Tento odklad exekúcie sa pritom netýkal pozemkov, vo vzťahu ku ktorým bol udelený príklep a bolo uplatnené predkupné právo. Ak by okresný súd organizoval svoju činnosť *„premyslene, nie iba mechanicky“*, rozhodol by o príklepe a až následne by predložil vec odvolaciemu súdu. Opačný postup by bol ospravedliteľný, ak by krajský súd v exekučnej agende rozhodoval rýchlo, opak je však pravdou. Okresný súd z úradnej činnosti musí mať vedomosť, že krajský súd v exekučných veciach rozhoduje *„extrémne pomaly“*, v tomto prípade rozhoduje o jednoduchej otázke odkladu exekúcie už skoro 14 mesiacov.

9. Sťažovateľka má postavenie parciálneho účastníka konania – vo vzťahu k rozhodovaniu o uplatnení predkupného práva a o príklepe udelenom v jej prospech. Sťažovateľka je v stave právnej neistoty týkajúcej sa toho, či jej bude vlastnícke právo potvrdené, hoci súdnemu exekútorovi už zaplatila kúpnu cenu za nehnuteľnosti. V uvedenom rozsahu jej náleží ústavné právo na konanie bez priet'ahov. Okresný súd sa dobrovoľne zbavil spisu, čím znemožnil rozhodnutie vo veci sťažovateľky, *„prejavil až extrémnu starostlivosť o to, aby nevznikli ani len drobné priet'ahy pri predkladaní odvolania odvolaciemu súdu, súčasne však prejavil úplnú ľahostajnosť k priet'ahom v rozhodovaní o príklepe. Úplne prirodzeným by pritom bol postup opačný, ktorý by priorizoval vybavenie podania staršieho pred novším.“*

10. Predmetom rozhodovania okresného súdu je *„banálny kontrolný úkon“*, ktorý nevyžaduje žiadne dokazovanie ani tvorivú aplikáciu práva, čo je vyjadrené aj určením zákonnej lehoty na rozhodnutie. Okresnému súdu nemohla brániť vo včasnom rozhodnutí o príklepe ani nadmerná pracovná zaťaženosť, keďže už od 1. apríla 2017 mu prestali pribúdať nové exekúcie v dôsledku zriadenia osobitného exekučného súdu s celoslovenskou pôsobnosťou a tiež dochádza na základe novej legislatívy k zastavovaniu exekúcií, ktoré realizujú súdni exekútori bez ingerencie exekučných súdov. Okresný súd by stále mohol vyžiadať súdny spis od odvolacieho súdu a vo veci sťažovateľky rozhodnúť.

11. Priznanie finančného zadosťučinenia ako náhrady za nemajetkovú ujmu je opodstatnené, keďže ani vyslovenie porušenia označených práv nie je spôsobilé napraviť následky, ku ktorým došlo nečinnosťou okresného súdu. Sťažovateľka považuje za potrebné zohľadniť, že predmetom konania je rozhodovanie o nadobudnutí vlastníckeho práva k dvom nehnuteľnostiam, pričom sťažovateľka k zbytočným priet'ahom nijako neprispela s tým, že okresný súd prekročil zákonnú lehotu na rozhodnutie viac ako 7-násobne.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 435/2022-16 z 20. septembra 2022 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenia okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenia okresného súdu:

13. Pred predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti ústavný súd vyzval okresný súd podľa § 60 zákona o ústavnom súde, aby sa k ústavnej sťažnosti vyjadril. Na výzvu ústavného súdu predseda okresného súdu v prípise č. k. 1 Spr 55/2022 z 20. júna 2022 uviedol, že okresný súd uznesením zo 14. decembra 2020 povolil odklad exekúcie v časti exekúcie predajom nehnuteľností špecifikovaných vo výroku rozhodnutia do právoplatného skončenia konania o vylúčení veci z exekúcie vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 39/2017. Po vykonaní potrebných procesných úkonov okresný súd predložil 17. februára 2021 vec krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní oprávneného proti odkladu exekúcie. Krajský súd rozhodol uznesením č. k. 18 CoE 16/2021 z 29. apríla 2022 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

14. Predseda okresného súdu súčasne ako zákonný sudca v predmetnej veci poukázal na odôvodnenie uznesenia krajského súdu z 29. apríla 2022, podľa ktorého rozhodnutie v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 C 39/2017 *„je pre ďalší postup v exekučnom konaní rozhodnutím zásadného významu, ktoré si exekučný súd nemôže vyriešiť sám. Navyše, účinky odkladu exekúcie pominú právoplatným skončením sporovej veci a zároveň odklad exekúcie sa týka len špecifikovaných nehnuteľností.“*

15. Predseda okresného súdu uviedol, že v danej veci bolo v prvom rade potrebné riešiť otázku odkladu exekúcie, keďže v konaní sp. zn. 14 C 39/2017 prebieha spor o vylúčenie nehnuteľností z exekúcie totožných ako vo výroku uznesenia zo 14. decembra 2020, na ktoré sú zriadené exekučné záložné práva, preto je dôvodné predpokladať výkon exekúcie ich predajom. Výkon exekúcie predajom nehnuteľností má pre vlastníka veci nezvratné následky bez možnosti navrátenia do pôvodného stavu (§ 61 Exekučného poriadku). Z týchto dôvodov považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

16. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu, ktorý v podaní č. k. 1 Spr 55/2022 z 30. septembra 2022 uviedol, že zotrváva na svojom stanovisku vyjadrenom v podaní z 20. júna 2022.

III.2. Replika sťažovateľky:

17. Sťažovateľka v reakcii na vyjadrenia okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 6. októbra 2022 konštatovala, že predseda okresného súdu, ktorý je vo veci zákonným sudcom, uviedol *„zjavnú nepravdu“*, že v rozhodovaní o schválení príklepu udeleného sťažovateľke bránilo okresnému súdu konanie o vylúčenie nehnuteľností z exekúcie.

18. Predmetom dražby boli pozemky parc. č. ■■■■ (list vlastníctva č. ■■■■) a parc. č. ■■■■ (list vlastníctva č. ■■■■), ku ktorým si sťažovateľka uplatnila predkupné právo, resp. sa zúčastnila dražby. Sťažovateľka poukázala na uznesenie č. k. 56 Er 298/2011-262 zo 14. decembra 2020

o povolení odkladu exekúcie do právoplatného skončenia konania o vylúčení vecí z exekúcie vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 39/2017, pričom z výroku uznesenia o odklade exekúcie je zjavné, že konanie o vylúčení vecí z exekúcie sa nijako netýka sťažovateľkou špecifikovaných nehnuteľností. Podľa sťažovateľky zákonný sudca „*bud' vedome zavádza, alebo sa nedokáže zorientovať vo veci*“.

19. Konanie o excindačnej žalobe pritom bolo právoplatne skončené 13. mája 2022 (rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 100/2021-259 z 21. apríla 2022). Zákonný sudca ani „*po uplynutí skoro 5 mesiacov od odpadnutia tejto údajne prekážky... vo veci sťažovateľky nerozhodol. V nečinnosti dokonca zotrval aj po tom, ako ho ústavný súd vyzval na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti.*“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní okresného súdu a sťažovateľky, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

21. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom exekučnom konaní, pričom sťažovateľka namieta postup okresného súdu ako exekučného súdu v súvislosti s návrhom súdneho exekútora podľa § 166 ods. 3 Exekučného poriadku na schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu z titulu zákonného predkupného práva a tiež návrhom na schválenie príklepu udeleného na dražbe. Sťažovateľka namieta, že okresný súd nepostupoval efektívne a o týchto návrhoch nerozhodol, hoci mu v tom nebránila žiadna prekážka.

22. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

23. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

24. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu

(napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

25. Podľa judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06, I. ÚS 281/2013) nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí uskutočňovaný podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Záver o tom, že súdna exekúcia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, vychádza z toho, že exekúciu síce vykonáva súdny exekútor, ale na základe splnomocnenia štátom, ktoré sa materializuje v konkrétnej veci poverením exekučného súdu na vykonanie exekúcie. Toto poverenie (bez neho by súdna exekúcia nemala zákonný podklad a bola by absolútne neprípustná) potvrdzuje, že súdny exekútor koná, rozhoduje a exekvuje v mene súdnej moci (čl. 142 ods. 1 ústavy).

26. Z už judikovaných záverov ústavného súdu o súdnej exekúcii ako súčasti základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06) vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť uskutočňovaná aj v súlade s princípmi spravodlivého procesu v širšom slova zmysle, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až čl. 48 ústavy.

27. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o návrhu súdneho exekútora podľa § 166 ods. 3 Exekučného poriadku na schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu sťažovateľkou z titulu zákonného predkupného práva a tiež návrhu na schválenie príklepu v prospech sťažovateľky podľa § 148 ods. 1 Exekučného poriadku v rámci napadnutého exekučného konania. Uvedený predmet konania predstavuje bežnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov v exekučnej agende. V predmetnej veci ústavný súd neidentifikoval prvok právnej alebo skutkovej zložitosti.

28. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré prispelo k vzniku zbytočných prietahov v napadnutom konaní.

29. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

30. Sťažovateľkou namietaný postup okresného súdu sa týka len jeho nerozhodnutia o špecifikovaných návrhoch súdneho exekútora z dôvodu rozhodnutia o odklade exekúcie. Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd oboznámil s uznesením okresného súdu č. k. 56 Er 298/2011-262 zo 14. decembra 2020, ktorým povolil odklad exekúcie vedenej okresným súdom pod sp. zn. 56 Er 298/2011 „*v časti exekúcie predajom nehnuteľností zapísaných na [REDAKOVANÉ], Okresného úradu [REDAKOVANÉ], katastrálny odbor, Okres: [REDAKOVANÉ], Obec: [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ]...*“ do právoplatného skončenia konania o vylúčení vecí z exekúcie vedeného okresným

súdom pod sp. zn. 14 C 39/2017. Návrh súdneho exekútora na odklad exekúcie bol doručený okresnému súdu 3. augusta 2020.

31. Následne 11. decembra 2020 doručil súdny exekútor žiadosť o schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu z 3. decembra 2020 týkajúcu sa nehnuteľného majetku povinného «v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] v obci [REDAKOVANÉ] v okrese [REDAKOVANÉ] vedenej pod [REDAKOVANÉ] PARCELY registra [REDAKOVANÉ] parc. č. [REDAKOVANÉ] zastavaná plocha a nádvorie o výmere [REDAKOVANÉ] spoluvlastnícky podiel 1/6.».

32. Zároveň 11. decembra 2020 doručil súdny exekútor žiadosť o schválenie príklepu z 3. decembra 2020 týkajúcu sa dražby nehnuteľného majetku povinného «v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], v obci [REDAKOVANÉ] v okrese [REDAKOVANÉ] vedenej pod [REDAKOVANÉ] PARCELY registra [REDAKOVANÉ] parc. č. [REDAKOVANÉ] zastavaná plocha a nádvorie o výmere [REDAKOVANÉ] spoluvlastnícky podiel vo výške 1/2.».

33. Do súdneho spisu bolo 11. júla 2022 doručené podanie súdneho exekútora, ktorým opätovne žiadal o schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu a tiež príklepu udeleného sťažovateľke. Súdny exekútor v podaní poukázal na to, že okresný súd povolil odklad exekúcie do právoplatného skončenia konania o vylúčenie vecí z exekúcie (sp. zn. 14 C 39/2017), pričom toto konanie bolo právoplatne skončené 13. mája 2022 s tým, že návrh na vylúčenie vecí z exekúcie bol zamietnutý.

34. V súdnom spise je tiež pokyn z 18. júla 2022, aby bol spis predložený vyššiemu súdному úradníkovi okrem iných „za účelom rozhodnutia o PRIKLEPE...“.

35. Vychádzajúc aj z repliky sťažovateľky, okresný súd o návrhoch súdneho exekútora z 3. decembra 2020 nerozhodol. Od predloženia týchto návrhov do rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky uplynul približne jeden rok a desať mesiacov.

36. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd nemohol akceptovať obranu okresného súdu v tom, že musel prioritne rozhodnúť o návrhu na odklad exekúcie, čo zároveň malo brániť v rozhodnutí o schválení nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu a schválení príklepu. Zo súdneho spisu okresného súdu bolo možné ustáliť, že návrh na odklad exekúcie (uznesenie o odklade exekúcie) sa týkal iného nehnuteľného majetku ako návrhy súdneho exekútora z 3. decembra 2020. Z tohto pohľadu nič nebránilo okresnému súdu rozhodnúť najprv o týchto návrhoch a následne rozhodnúť o odklade exekúcie vo vymedzenom rozsahu.

37. Ústavný súd už v kontexte prerušenia konania všeobecným súdom (pri posudzovaní zbytočných prietáhov) uviedol, že je potrebné vychádzať z toho, že všeobecný súd vykonal voľbu medzi viacerými do úvahy prichádzajúcimi procesnými postupmi a ústavný súd ju ani nemieni spochybníť, pretože jedná ide o procesný postup, ktorý je zákonom dovolený, a jedná ho treba posudzovať podľa situácie, ktorá existovala v čase, keď sa realizoval, a ku ktorej posúdeniu majú v zásade lepšie predpoklady všeobecné súdy než ústavný súd, odhliadnuc od princípu subsidiarity, ktorým sa riadi jeho vzťah k všeobecným súdom a ktorému viac zodpovedá, aby ústavný súd, pokiaľ to nie je nevyhnutné, sám neposudzoval vhodnosť alebo účelnosť zvoleného procesného postupu (porovnaj m. m. napr. III. ÚS 5/2020, IV. ÚS 248/2020, IV. ÚS 246/2021).

38. V súlade s judikatúrou ústavného súdu prerušenie konania však ešte neznamená, že voľnosť konajúceho súdu pri prerušení konania je bez obmedzenia a ústavným súdom nekontrolovateľná. Keďže zo žiadneho ustanovenia ústavy nemožno vyvodíť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy, všeobecný súd sa musí pri uplatňovaní procesného postupu o prerušení konania riadiť i požiadavkou, ktorá je upravená v tomto článku ústavy a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutej veci bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula (napr. IV. ÚS 221/03, IV. ÚS 19/04, II. ÚS 393/06). Napokon každé zákonné ustanovenie, rovnako ako nadväzujúci procesný postup súdu sa totiž musia vykladať a uplatňovať v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy; IV. ÚS 246/2021).

39. Uvedené právne závery týkajúce sa prerušenia konania možno primerane aplikovať aj v prípade odkladu exekúcie. Odklad exekúcie je zákonom (Exekučným poriadkom) povolený procesný postup, ktorý môže exekučný súd uplatniť na podklade takých skutočností, od ktorých možno dôvodne očakávať, že dôjde k zastaveniu exekúcie. Spravidla pôjde o prípady, keď popri exekučnom konaní prebieha konanie, ktorého výsledok bude mať vplyv na uvedené exekučné konanie. K posúdeniu okolností týkajúcich sa návrhu na odklad exekúcie má v zásade lepšie predpoklady všeobecný exekučný súd než ústavný súd. Napriek tomu voľnosť konajúceho exekučného súdu pri odklade exekúcie nie je bez obmedzenia a ústavným súdom nekontrolovateľná. Ani pri odklade exekúcie sťažovateľka (ako účastníčka exekučného konania pre daný úsek napadnutého konania) nestratila právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. právo na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote.

40. Z dostupných podkladov sa nejaví, že medzi okolnosťami, ktoré mali zakladať odklad exekúcie, a vydražením nehnuteľností sťažovateľkou, resp. uplatnením jej predkupného práva existovala nejaká relevantná vecná súvislosť. Vychádzajúc aj zo súdneho spisu a z tvrdení sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, uvedené právne skutočnosti sa viazali na rozdielne nehnuteľnosti, preto sa nejaví, že by tieto procesné situácie nebolo možné riešiť oddelene a nezávisle od seba. Okresný súd neuviedol takú argumentáciu, ktorou by sa snažil preukázať takú mieru vzájomnej súvislosti, okrem tej, že k ich výskytu došlo v rámci jedného exekučného konania, že vyriešenie jednej otázky je nevyhnutne viazané na postup v ďalšej otázke. Bez toho, aby hodnotil účelnosť alebo vhodnosť procesného postupu zvoleného okresným súdom, ústavný súd konštatuje, že okresným súdom zvolený procesný postup mal priamo za následok predĺženie stavu právnej neistoty sťažovateľky týkajúcej sa schválenia príklepu, resp. potvrdenia nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu z titulu uplatnenia predkupného práva takmer na obdobie dvoch rokov. Z dostupných podkladov pritom možno urobiť záver, že neexistovala taká zákonná alebo iná objektívna príčina, ktorá by legitimizovala uvedený postup. Okresný súd mal v plnej miere vo svojej dispozícii urobiť také úkony (schvaľovacie úkony), ktorými by odstránil stav právnej neistoty sťažovateľky v podstatne kratšej dobe. Uvedený postup by plnohodnotnejšie naplnil požiadavky vyplývajúce zo základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k sťažovateľke bez toho, aby došlo k neprimeranému zásahu do identických alebo ekvivalentných práv iných účastníkov napadnutého exekučného konania.

41. Neefektívny postup okresného súdu spočíva aj v tom, že ani po vyše piatich mesiacoch od právoplatného skončenia konania o vylúčenie vecí z exekúcie (13. mája 2022) okresný súd nerozhodol v právnej veci sťažovateľky a neodstránil tak stav jej právnej neistoty.

42. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 27 až 41 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval v naznačených smeroch nesústreďene

a neefektívne. Okresný súd nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky ako účastníčky daného exekučného konania (vo vymedzenom rozsahu), hoci mu v tom nebránila žiadna zákonná alebo iná objektívna príčina. Neefektívnym postupom okresného súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

43. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti okresný súd nerozhodol o návrhoch súdneho exekútora (vychádzajúc z obsahu predloženého súdneho spisu, pozn.), ústavný súd požiadavke sťažovateľky, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, vyhovel tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

44. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

45. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadala.

46. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

47. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur, ktoré odôvodnila skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 11 tohto nálezu.

48. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

49. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil predovšetkým jeho neefektívny a nesústreďený postup vo vzťahu k rozhodovaniu o návrhoch súdneho exekútora z 3. decembra 2020, keď okresný súd po uplynutí jedného roka a desiatich mesiacov o týchto návrhoch stále nerozhodol, pritom išlo o právne a fakticky nenáročnú vec. Rozhodnutiu o týchto návrhoch nebránila žiadna prekážka, a to ani rozhodovanie o návrhu na odklad exekúcie, keďže sa týkalo rozdielných nehnuteľností. Ani po uplynutí piatich mesiacov od právoplatného skončenia konania o vylúčení vecí z exekúcie okresný súd neodstránil stav právnej neistoty sťažovateľky. Z tohto hľadiska okresný súd neefektívnym postupom pri absencii objektívnych prekážok predĺžil obdobie právnej neistoty sťažovateľky na obdobie takmer dvoch rokov. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného

zadosťučinenia sťažovateľke v sume 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 500 eur oproti sťažovateľkou navrhovanej sume 2 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

50. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 738,47 eur.

51. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľke priznal trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti, replika sťažovateľky) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2022 v sume 193,50 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2022 v sume 11,63 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 615,39 eur. Vychádzajúc zo zistenia, že právny zástupca sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty (priložené osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty, pozn.), uvedená suma bola zvýšená o túto daň vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 123,07 eur. Celková hodnota náhrady trov konania takto predstavuje sumu 738,47 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

52. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu